

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 16

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

627

C O D I C E S

628

tium: *Frequenter diximus. Semper enim Christiani persecutionem patiuntur &c.* Quantis Codex hic *Hieronymum onerat!* Adi potius *Augustini T. VI. Adpend. col. 368.* Ibi inter Sermones spurious ad **FF.** in *Eremo* deprehendes.

IX. fol. 86. *Hugo de sancto Vito.* *De virtute orationis.* T. II. Opp. illius p. 238. edit. Rotomag. extat pius hic Tractatus inscriptus de *Modo Orandi*, et incipiens: *Domino et patri T. H. munuscum hoc dilectionis meq; ea vos precor benignitate suscipe &c.*

X. fol. 91. *Incipit Sermo Sancti Athanasii In Observazione Monachorum.* In edit. Mauriana Opp. T. II. Paris. 1698. p. 709. f. abjudicatur merito ab *Athanasio* haec *Exhortatio*, quae nunquam graece visa fuerit, et autorem latinum aperte prodat. Ejus initium: *Etsi quidem (ut?) in Christo gloriari licet, hujusmodi principiis fitis iniciati &c.* Deest in edit. *sitis*; ceterum emendatoria sunt Codice.

XI. fol. 94. *Hec sunt XV. signa XII. dierum ante diem iudicii que inuenit beatus iheronimus in annalibus libris iudeorum.* Nugae, et maxime absurdia postrema: *Eadem nomine qua pater et mater eius (Antichristi) conuixerint, uenit spiritus diaboli in uterum matris eius, non tamen ita uirginaliter sicut in Mariam spiritus sanctus uenit, et ita nasceretur antichristus.*

Subtexta est Codici Membrana Fragmentum Statutorum Cisterciensium ab elegante manu, in quo de Anniversario domini pape bono-

rij, *Richardi anglie, Philippi et Ludewici francie regis*, item de negotio albienium &c. Memoratur etiam Annus MCCXXXV. Nec dubium, Statuta ista olim e *Galiliis ad Montem Pomarium delata* fuisse.

CCCX.

Codex membraneus lat. Sec. R.85 VII. aut VIII. Folior. partim 4. partim f. 159. charactere currente saxonico, non unius manus, nec unius temporis, lectu tamen sat difficult exaratus, rubricis distinctus, multis locis aevo adtritus, quondam, ut p. 1. adnotatur, Coenobii *sancti Columbani de Bobio*, quem locum *Agilulfus Langobardorum* rex non procul *Ticino* ad *Apenninum* sancto Viro a. 612. dederat, dein Conventus S. Job. de *Carbonaria* O. Erem. S. Aug. *Neapoli*, ubi illum, teste *Museo Ital.* P. I. p. 110. *Job. Mabillo-nius* 1685. obiter inspicerat, demum a. 1717. Imp. *Carolo VI.* oblatus *Miscella* complectitur, quae ordine suo edifferenda sunt. I. *Incipit series virorum illustrium sancti hieronymi presb.* In Prologo ad *Dextrum* non cum *Vallarsio* provocas, sed cum *Fabricio* in *Bibl. Eccl.* Noster legit vis provocare, quod et Graecus habet προκαλεῖται βέλει. Nomina Scriptorum rite decurrunt, utrobique tamen *Justinus* et *Julianus* Nostro *Justus* et *Julius* sunt. Inter *Hieronymi* Scripta omittitur L. in *Aggaeum*, et subditur: *Fuit amen deo gratias. Hucusque beatus bie-* rony.

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 16

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

629

P A T R I S T I C I .

630

ronymus que sequuntur sunt gen-
nadii presbyteri ecclesie massilie e-
piscopi ut aiunt qui eum viderunt.
Nescio, quis *Gennadium Episco-
pum* adpellet praeter *Sigebertum
Gemblac.* et *J. B. Platinam*, quo-
rum sane neuter illum vidit.

II. fol. 11. init itaque *Genna-
dium de Viris illustr.* numeratione
continuata. Praeter aliquam in ex-
pressione Nominum varietatem,
plerumque jam a *Vallarsio* aut
Fabricio notatam in elogio *Augu-
stini n. 173.* deest illa περιπτώση:
Unde et multa loquenti &c. et fi-
nis est: *questionem jam dedit*, ut
adeo nec cum *Editis*, nec cum
Codice Corbej. adducto a *Mabillo-
nio T. II. Vet. Analect.* p. 45.
plene consentiat. Defunt praeter-
ea *Caesarius Arelat.* *Sidonius Ar-
vern.* et *Honoratus Massil.* *Gelasius*
us penult. loco ante ipsum *Gen-
nadium* occurrit, et in hoc Codex
nec: *misi ad beatum Gelasium*, nec
mittam legit, sed *missa*. Ceterum
cum *Veronenſi* ab *Vallarsio* adhi-
bito multum congruit.

III. fol. 21. *Incipit epistola
quoduultdeus dyaconi karthaginen-
sis ad sanctum augustinum de here-
fibus inquirendis.* Initium: *Domi-
no merito uenerabili &c.* Diu tre-
pidus fui et ausus bos meos &c.
Sunt Epistolae illae alternae IV.
quae in *Edit. Maur.* non tantum
T. II. n. CCXXI—XXIV. sed etiam
T. VIII. ante ipsum *de Haer-
efibus Librum* habentur. Librum
hunc in *Codice Elenchus Haere-
sum* praecedet, qui *Augustini* or-
dinem exakte sequitur. Initium Lib-
ri est: *Quod petis saepissime atque*

*instantissime sancte fili quoduultde-
us &c.* Lectio proba est, sed fol.
20. p. 2. adscripsit alia coeva
manus: *Hoc adjungendum est in
fine sequentis libelli de heresibus.*
Est vero *Haeresis Nestoriana* et
Eutychiana Augustino quidem po-
sterior, addita tamen et in aliis
Exemplis, et a *Maurianis T.*
VIII. col. 28. in not. relata, a
quorum textu abludere nostrum
vel initia docebunt: *Nestoriana
heresis nuncupatur a suo auctore
&c.* Et: *Eutychiana heresis ab eu-
thice presbitero archimandrita &c.*

IV. fol. 32. p. 2. *Incipit ordo
librorum ueteris testamenti quos
sancta et catholica romana suscipit
et ueneratur ecclesia.* Ita et novi
Testamenti. Ut videlicet in celeb-
ri *Decreto Gelasii I.* quod quidam
ad Hormisdam, alii ad Damasum
retulere, quodque mihi objacet ex
edit. *Justi Fontanini ad calcem
Antiquit. Hortae. Append.* p.
317. Sed Librarius noster *Deu-
teronomium* post *Exodus* posuit,
Libros Esdrae transfiliit, *Psalmis*
CL. *Libros V.* totidem *Salomoni*
dedit adiectis nempe *Sapientia* et
Ecclesiastico, atque his expeditis:
*Incipit decretale sancti gelasii epi-
scopi urbis rome.* Initium: *Post has
omnes propheticas et euangelicas
atque apostolicas quas superius de-
promsimus scripturas quibus eccle-
sia catholica per gratiam dei fun-
data est &c.* Accedit longe magis
ad *Exemplar Chiffletianum*, quam
ad *Vaticanicum* a *Fontanino l. cit.*
productum; *Libros* tamen *apocry-
phos* longe pauciores sifit, quam
utrumque. Ad calcem: *Explicit
noti-*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 16

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

631

C O D I C E S

632

*notitia apochriporum uel heresum
a gelasio romane ecclesie episcopo
constituta.*

V. fol. 34. p. 2. *Incipit epistola sancti augustini episcopi ad simplicianum episcopum.* Ita: *Plenas bonorum gaudiorum litteras &c.* Extat Edit. Maur. T. II. n. XXXVII. col. 81. et rursus T. VI. col. 79. ante II. *Libros de diversis Quaestionebus* ad eund. *Simplicianum.* Adhaeret Epistolae, nescio cur, *Libri II. Quaestio 3. col. 115.* de *Saule, Samuele et Pythonissa.*

VI. fol. 35. p. 2. *Incipit epistola beati hieronymi ad euangelum presbyterum, quomodo presbyter et diaconus differant.* Initium: *Legimus in isaia &c.* Extat Edit. *Vallars. T. I. col. 1074.* Nihil in nostro Exemplo post *Tanim de Guarmatia* five *Wormatia*, unde convalescit *Victorii* opinio, hanc tempore primum *Burchardi* irrepfisse.

VII. fol. 36. *Incipiunt capitula sanctorum patrum.* Initium: *Et ne forte aliquis dicat, quod insinuatio gratie rudis sit ac nouella et a nullo alio tam deliberate et tam frequenter quomodo a sancto augustino episcopo commendata est, quid et inde Innocentius papa urbis rome in sede apostolica constitutus predicatorum, quid etiam sanctus ambrosius mediolanensis episcopus senserit, quid sanctus hieronymus presbyter insinuauerit, aliqua ex ipsorum libris capitula adhibenda credidimus, ut qui rome hucusque plus quam oportuit incaute et simpliciter credidit, ad tantorum pa-*

trum regulam animum suum inclinare et accommodare non dubitet. Sequuntur igitur XVII. horum Patrum Loca pro sententia catholica de Gratia et libero Arbitrio. Excerpta haec putem e cujusdam *Romanae Synodi Actis*, aut Pontificis Literis post *Caesarii Arelat.* et *Fulgentii Rusp.* tempora, neque memini, me edita legisse.

VIII. fol. 38. *Incipit liber beati augustini in regulis LVIII. ad aedificationem catholice fidei.* Sed opportune coaeva manus superscripsit: *funt gennadii presbyteri massiliensis.* Huic enim rite tribuuntur in Edit. Maur. T. VIII. Append. col. 75. Initium: *Credimus unum esse deum patrem &c.* Finis in editis: *similitudinem in moribus inueniri;* in Codice: *masculum et feminam creavit eos;* nam 9. lineis ultra procurrit.

IX. fol. 42. p. 2. *Incipit sancti hieronymi ad dominionem.* Epistola videlicet T. I. Edit. *Vallars. col. 234.* quae orditur: *Literae tuae et amorem pariter sonant &c.* Verum in Cod. abrumptitur in his verbis: *in utramque partem, hoc est — —.* Noto tamen, in hoc Fragmento pro ἀυτοδιδακτος legi Θεοδιδακτος, quod in suis non invenit *Vallarsius.* Ceterum lectionem habentus relatorum per se difficilem difficiliorum reddit conditio Codicis rescripti; continebant enim hæ Membranae splendidissimum olim, et Seculi, ut videtur, V. Exemplum *Pharsaliae Lucani* litera quadrata luculenta exaratum, quod ita abrasit infelix ignorantia, ut

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 16

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

633

P A T R I S T I C I

634

ut e vestigiis crocei paene colo-
ris lineas intercurrentibus fol. 17.

p. 2. eruere potuerim v. 175. L.
V. Hemistichium:

FLAMMASQ. IN VISCERA MERGIS.

X. fol. 43. jam per duas co-
lumnas sequitur ἀκεφαλος M. Ser-
vii Honorati Tractatus grammati-
cus. Initium nobis: *De aduerbio.*
In omnibus aduerbiis breuantur el
&c. Ut T. II. *Vett. Grammat.*
Eliae Putschii, Hanov. 1605.
col. 1815. 4. Finis cum ejus in
Primam Donati Editionem Com-
mentario col. 1838.

XI. fol. 44. p. 2. *Incipit com-*
mentum maximini viatorini de ra-
tione metrorum. Initium: Liquen-
tes littere sunt IV. l. m. n. r. &c.
Extat apud *Putschium cit. col.*
1963.

XII. fol. 46. p. 2. *Incipit de*
finalibus metris. Initium: Quam-
quam de litteris et syllabis multi-
plex sit copiosusque tractatus &c.
Est M. Serv. Honorati Liber de
ratione ultimarum Syllabarum, ut
habes apud *Putschium col. 1799.*
Deest tamen nobis breve princi-
pium.

XIII. fol. 48. *De ponderibus.*
Adde: *et mensuris. Est enim Car-*
mnen Q. Rhemnii Fannii Palaemo-
nis, a quibusdam etiam Prisciano
Gram. tributum, quod incipit:

Pondera Peoniis veterum memorata libellis &c.

et collatum cum Edit. Pet. Bur-
manni T. II. *Poet. lat. min. p.*
396. satis a manu secunda emen-
datum adparet. Non habuit tamen
Burmannus, ejusve Commenta-

tores lectionem v. 11. *lentis vel*
grana bis očo, quae mihi illa: *len-*
tes veraciter očo, potior videtur.
Versus ultimus:

Argentum argento liquidis cum mergitur undis.

Igitur desunt Versus facile 8. Sed
vide sequentem N. XXI. Adhae-
rent Excerpta quaedam gramma-
tica de *Accentibus et Versibus*.

XIV. fol. 50. *Incipit Prefatio*
Prisciani de laude anastasii impe-
ratoris. Mabillonius, qui a. 1685.
Codicem nostrum Neapoli vidit,
Itin. Ital. P. I. p. 111. in quo,
ait, Priscianus de Laude Anasta-
si Imperatoris, quod notatu dignum.

Et reapse, qui de Grammatico
nostro tradunt, nullius Panegyri-
ci meminere. Non est porro insti-
tuti mei, qui *Indicem Codd. mff.*
urgeo, integrum hoc Poema,
quod praeter jambicam Praefatio-
nem versibus heroicis 312. con-
stat, hic inferere, quod is labor
cum propter intricatam scribendi
rationem, tum propter fugientes
jam non uno loco literarum ductus

Rr 3

plu-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 16

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

635

I C O D I C E S A

636

plures fibi menses deposceret, dabo tamen, quod satis sit ad cognoscendam ejus indolem, et juvandam collationem, si fortassis aliud alicubi detegeretur Exem-

plum, quod optandum foret, cum in nostro non ubique sensus fibi constet, ut docebit Praefatio, quam integrum hic exhibeo:

*Summi Poetae qui (quum?) solent in versibus,
Quos Imperatorum modulantur laudibus,
Proferre caelum, cum (quum?) petunt et sidera
Aduersa naturae sequentes impie,
Tibi sciens, quae displicant, nimis pio
Nibil nefandum, nil nisi uerum loquar.
Nam, qui tribuit mortalibus caelestia,
Sapientium damnatur arbitrio pari,
Et, siqua uere praedicat, non creditur,
Cum falsa coepit canens exordia.
Quare, precor, libenter audias tua,
Quae cuncta non ego potero producere,
Non, mille dantur si mibi linguae simul,
Fons ingenii si carmen effundens nouum;
Sed parte, ferre qua ualeo pro uiribus,
Decerpta, lucem conferant quae cantibus.
Quod more miro fit; solent nam carmina
Addere decus rebus magis, quam sumere.
Deo fauente iam subibo pondera
Laudis, serenus quae releuat uultus mibi,
Praesens ubique cernitur qui sensibus
Arcana nudans principis mitissimi.*

Jamque Panegyricus incipit:

*Accipe romanum clementi pediore carmen,
Accipe, quod soleo caelesti reddere regi
Munere pro vitae, pro pulchro lumine solis.
Namque deum sentis placari carmine tantum,
Quem sequeris princeps animo iustissime recto,
Qui tibi regna dedit, cui debes omnia soli,
Prospera quae bellis pariter, uel pace tulisti.
Audax nam venio praeconia dicere uestra,
Quae finit caelum, quibus omnis cingitur orbis.
Nec mirum, tales ex tanta stirpe creatos
Pompeii, proprio quos culmine roma locauit &c.*

Et

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 16

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

637

P A T R I S T I C I .

638

Et demum finit:

*Numen, quod caelum, terram, pontumque reuicit,
Ausoniis seruet regnis haec munera semper,
Barbaricaeque ferae capiant iuga uestra subiectae,
Votaque firmentur populi, sanctique senatus.*

En igitur Carmen, quod Burmanni Poetis latinis minoribus, aut Vett. Panegyricis succenturiari meretur. Subjecit Librarius: *Explicant laudes sacratissimi imperatoris Anastasii isaurici et partibici et gotthici uictoris dictae a prisciano grammatico.* Et derivatus a Pompejo Anastasii Dicori sanguis, et magnifici tituli gentium devictarum ab adulatione profiscuntur, si quidem expendas, quae Cedrenus, Zonaras, alii contra Isauros, Persas, et pro Gothis fortasse Bulgares a Ducibus potissimum Anastasi gesta tradidere.

XV. fol. 52. p. 2. Item tertulliani de jona propheta. Retuli Carmen istud ex alio Codice, cuius letiones plane confirmat praesens, auxiliareque praebet operam ad Consananda, quae e Rigaltiano perperam edita sunt cum notis Jureti tam Parisis, quam Venetiis Opp. Tertulliani 1744. p. 576. f. Errat tamen v. 16. et debitam cedere poenam pro debita cedere poenae, vel dicta cedere poena, et v. ult. legit: fit mortis testis pro sed mortis &c. Addidit scriptor: *Explicant de jona dicti tertulliani eloquentissimi uersus.*

XVI. fol. 54. Incipit epistola hieronimi ad riparium presbyterum. Initium: *Acceptis primum literis*

tuis non respondere &c. Extat Edit. Vallarsi. T. I. col. 719.

XVII. fol. 55. Incipit de arte grammatica sergii. Ita: *Ars grammatica institutio sermonis periti haec his rebus continetur: litteris syllabis accentibus pedibus VIII. partibus orationis anomalibus uitiis figuris clusulis metris ethymologia orthographia et (ex) positione historicorum et poetarum. De quibus titulis bac moderatione tractabo ut superflua dispiciens necessaria breuiter exponens nec fraudem studioſis faciam nec fastidium delicatis &c.* Edidit Putschius supracit. col.

1825. geminum Sergii in Donatum Commentarium. Neuter Opusculum nostrum est, quod tamen in Codice non ultra Titulum de Sylabis procedit, in haec verba terminatum: *arbor flos nox allec caput.*

XVIII. fol. 56. Incipit liber palemonis de arte. Non ille, quem post alios Putschius col. 1365. edidit, sed Eisagwyn quaedam catechetica in Artes hujus initii: *Ars quid est? Uniuscuiusque rei scientia. Artium genera quot sunt? III. Quae sunt? Quaedam animi tantum, quaedam corporis, quaedam animi et corporis &c. Si quidem titulis fides, inquiri mereretur in ignotum hoc Q. Fan. Rhemnii Palaeomonis Scriptum, quod hic mox abrum-*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 16

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

639

C O D I C E S

640

abrumpitur in verbis: *ut pote fū
nambuli*; et continuo

XIX. *Incipit de VII. miraculis
mundi*. Non historicis illis notis,
sed physicis in contemplatione τε
Μεγαλοσύνης occurrentibus, puta
verbis nostri: Maris Oceanī Com-
mutatione, Granis frugum et fru-
ctibus arborum, Phoenice ave,
Monte Aetna, Fontibus Gratia-
nopolitanis; *de quibus simul et la-
tex manat et ignis*, Sole mundo
famulante, et praefinito Lunae,
Siderumque motu.

XX. fol. 57. *Incipit liber pri-
mus coniunctionium sive declinatio-
num grammaticalium. Eutychis O-
pusculum est productum a Putschio
col. 2143. Prooemium ad Crate-*

*rum, in quo legitur diligentissime
Discipulorum pro dilectissime, or-
ditur: Cum semper nouas quaestio-
nes doctoribus &c. Clausula: Ex-
plicit feliciter ars eutycii grammati-
cici. Adhaerent Excerpta de Pro-
fodia.*

XXI. fol. 70. p. 2. Continuatur
*Q. Fan. Rhemn. Palaemonis Car-
men de Ponderibus &c. coeptum
N. XIII. et non continuatur mo-
do, sed ultra, quam Eliae Vine-
to, aliisque Editoribus videre con-
tigit, producitur. Cum igitur ma-
xima ejus pars jam typis extet,
habeant hic Eruditi a me reli-
quum. Abrumpit Burmannus su-
pracit. p. 407. Nec non et sine a-
quis —. Pergo ego:*

Eadem depredare furtum

*Ars docuit, quod tu mecum experiare, licebit.
Ex auro fingis (fingas?) librili pondere formam,
Parque ex argento moles siet. Ergo duobus (duabus?)
Dispar erit pondus paribus, quia densior auro est.
Primo banc ad lancem rediges, pondusque requires
(Argenti nam jam notum est, quia diximus) auro.
Facque id (hoc, vel Fac et id?) argento gravius sextante repertum.
Tunc auro, cuius vitium furtumque requires,
Finge parem argenti formam, pondusque notato,
Altera quo praestat, leviorque est altera moles.
Sit semissis onus. Potes ex hoc dicere, quantum
Argenti fulvo mixtum celetur in auro.
Nam quia semissim triplum sextantis habemus,
Tres inerunt auri librae, quodque amplius hoc est,
Quantumcunque siet, fraus id permisicit auro.
Causa, (id?) cur ita sit, prompta est, si discere uerum
Non pigeat, Veterumque animos intendere chartis.
Nam si disparibus numeris accesserit idem,
Servat inaequales itidem, tantumque maniebit
Discrimen, quantum fuerit prius, idque notabis,
Sive in temporibus quaeras, seu pondera rerum,
Seu moles spectare velis, spatiumque locorum.*

Quare

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 16

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

641

P A T R I S T I C I .

642

*Quare diversis argenti aurique metallis,
 Quem forma ac moles eadem est, par addito pondus;
 Argento solum id crescit, nihil additur auro.
 Sextantes igitur, quos (quot?) tu supereesse videbis,
 In totidem dices aurum consistere libris,
 Parsque itidem librae sextantis parte notetur.
 Quod si forte parem corrupto fingere formam
 Argento nequeas; at mollem sumito ceram,
 Atque brevis facilisque tibi formetur imago
 Sive cybi (cubi) seu semiglobi, teretisve cylindri,
 Parque ex argento simuletur forma nitenti,
 Quarum pondus item noscas. Fac denique dragmas
 Bis sex argenti, cerae tres esse repertas,
 Ergo in ponderibus cerae argenteaque liquebit,
 Si par forma siet, quadrupli discrimen inesse.
 Tum par effigies cera simuletur eadem
 Corruptae, cuius fraudem cognoscere curas.
 Sic justum pondus, quod lance inveneris aqua,
 In quadruplum duces, quadrupli non ponderis esse,
 Si foret argenti moles, quae cerea nunc sit.
 Cetera jam puto nota tibi; nam diximus ante,
 Quo pacto furtum sine aquis deprendere possis.
 Haec eadem in reliquis poteris spectare metallis.*

XXII. fol. 71. *Incipit sermo sanís fausti ad monachos de obedientia et humilitate. Tò sanís eadem quidem maru, sed supra linream adjectum est; Vir enim hic Sec. V. Episcopus Reiensis sive Regiens. in Gallia laudatur ab his, culpatur ab illis. Adi Franciam lit. T. II. p. 585. Initium porro Sernonis: Instruit nos atque horretatur sermo diuinus &c. Extat Fausti nomine in Eitl. PP. Lugd. T. VIII. p. 544. et Eusebii Gallicani T. VI. p. 657. utrobique prodicior; nobis enim in his terminatur verbis: violentia ipsa consuetudinis et impetus passionis. Multum praeterea variat lectio, quod et de sequenti intelligendum est.*

Denis Codd. Theol. V. II. P. I.

XXIII. fol. 73. p. 2. *Incipit sermo Augustinianus ad monachos. Nescio, quid cauffae impulerit Scriptorem ad turbandas nominis literas, nisi suspiceris, Faustum in Augustinum transformare voluisse. Quamvis enim Sermo hic T. VI. Bibl. PP. Lugd. p. 659. inter Homilias Eusebii dicti Gallicani continuo post praecedentem legatur, ita tamen inter Eusebium istum et Faustum nutant Critici, ut credibile sit, et hunc Sermonem a Fausto tunc Abbe Lerenensi ad Monachos suos habitum fuisse. Incipit is: Sicut a nobis dominus pro suscepiti officii necessitate &c. et finit: integrum in nobis iudicaturus inueniat D. N. J. C. &c.*

Ss

XXIV.

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 16

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

643

C O D I C E S

644

XXIV. fol. 75. p. 2. Loca duo ex *Augustini Epistolis*. 1) ex Ep. ad *Hesychium Salonit.* Edit. *Maur.* T. II. n. CXCIX. col. 747. n. 18 — 20. 2) ex Ep. ad *Hipponenses* ibid. n. LXXVIII. col. 183. n. 3.

*Accipe nostra tuis audacibus edita iussis
Caelestine potens &c.*

ut apud saepe cit. *Putschium* col. 1385. Pars, quae ibi inscribitur *Liber* II. nobis titulum praefert: *De Catholicis Probi*, et finit: *De participio temporis praeteriti*, tumque per errorem subjicitur litera grandi: *Finit De Catholicis Probi.* *Ars Serui Gram.* *Explicit Feliciter.* Verba tamen *Serui Gram.* punctulis notata errorem animadversum fuisse produnt. Et continuo f. 111. p. 2. succedit *Caput*, quod apud *Putschium* insignitur *De Structura*, usque ad verba: *auditorem possumus deleare*, quibus charactere unciali subditur: *Feliciter Ars Probi Grammatici Urbis Explicit Catholica.* Neque tamen desunt, quae *Putschius* deinceps adtexuit de Pedum compositione, sed fideliter usque ad extremum: *Ex trisyllabo et hisdem*, adscribuntur. Quae adeo a posteriore quodam Praeceptore addita fuisse *Probo* censem. Ceterum vetustissimum fortasse *Probi* Exemplar me hic Lectoribus proposuisse puto.

XXVI. fol. 112. Opus grammaticum II, *Libris* constans, sed, quod non parum dolendum, *ἀκεφαλον*, Sec. ut videtur, VI. quemadmodum praecedens, exaratum,

XXX. fol. 76. et deinceps in f. charactere ad *Chartae Ravennatis* ductus fatis accedente sequitur *M. Valerii Probi Grammatica* absque titulo incipiens: *Praefatio.*

cujus Autor cum e I. tum e II. *Libri* clausula constat. Ad I. enim ita habes: *M. Claudi Sacerdotis Artium Grammaticarum Feliciter*; ad II. vero: *M. Claudi Sacerdotis Artium Grammaticarum Liber Secundus Explicit Feliciter. Scriptori Vita Legenti Felicitas*; neque haec sine ornatu. Enigitur *Grammaticum novum*, Philologis ignotum, cuius nemo, quod sciam, meminit, si *M. Aur. Caffidorum* demas scriptorem Sec. VI. qui in sua *de Arte grammat. Institutione* Edit. *Garet. Rotomag.* 1679. T. II. p. 560. f. aut *Putschii* cit. col. 2323. ait: collecta esse *Schemata seu Figuras numero 98. a quodam Artigrapho nomine Sacerdote*, seque Arti suae adjunxisse *Librum quartum de Schematibus Sacerdotis*, quem etiam habes Edit. cit. p. 620. Unde aetas Nostri aliquatenus constituitur, qui, an ad Gentis *Liciniae Familiam Sacerdotum* pertinuerit, an *Claudiorum* libertus fuerit, ignoro. Certe *Sacerdotes in Historia Rom.* apud *Ciceronem*, in Serie Consulium, in *Lapidibus* non desunt. Ejus porro *Operis* difficillimi lectu, cum prima insuper *pagina* multum adtrita sit, specimen ex altera esto: *De Verbo.*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 16

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

645

P A T R I S T I C I .

646

*bo. Verbum est pars orationis cum tempore et persona sine casu, qua quid agitur vel actum agendumve sit, indicatur. Verbo accidentunt V-
III. Forma qualitas genus, quod dicitur adfectus vel species vel significatus, figura numerus modus tempus persona conjugatio. &c. Liber hic prior post expositas illas notas oculo Orationis Partes Schemata illa, de quibus supra Cassiodorus, percenset. Alter prosodicus Syllabarum quantitates et Metrorum species docet. At vero hunc penitus inspectum nihil aliud esse deprehendi, quam Val. Probi Librum II. paullo ante relatum, neque tamen integrum; orditur enim a verbis illis: *A littera terminatus nominatiuus singularis sue pura siue aliqua consonanti praeiuncta &c.* quae habentur Putschii col. 1445. et in medio quibusdam foliis est multatus. En igitur idem Opus eodem compactum Codice eodem aeo, non tamen ab eadem manu diversis tributum autoribus, quos inter difficile statuas, nisi Probus Sacerdoti praescriptionem obponat.*

XXVII. fol. 139. p. 2. *De Finalibus*, ut e calce praeeoccupo, Servii Honorati grammatici. Initium: *Quanquam Rationem litterae et syllabae in Donati artibus habemus &c.* Ut apud Putsch. cit. col. 1809. Monitum ad Aquilinum, quod ibi praecedat, hic Libello subnexum est.

XXVIII. fol. 142. Tractatus grammaticus, qui incipit: *De oratione. Oratio est ore missa et per di-*

giones ordinata pronuntiatio velut oris ratio. Orationis partes sunt o- &c. Agitur deinceps de Nominis, de Comparationibus, de Declinationibus, iterum de Gradibus Comparationum, de Pronomine et de Verbo, hoc exitu: *eo. is. quae sunt primi et quarti ordinis. Lecta sunt haec e Fl. Sofip. Charisi Institutionibus*, ut edidit Putschius col. 1.

XXIX. fol. 156. vetustissima manu, columnis 2. angustis Observata quaedam grammatica et prosodica de Syllabis voces terminantibus. Legas etiam: *Cerberus dictus quasi Κερβελος*. Vitio autem Compactoris intercepta sunt inter binas membranas aliae binae, quae inscribuntur: *Incipiunt pauca excerpta de libro macrobii theodosii. Theodosius symmacho suo salutem dicit.* Singulare istud, neque, quod sciam, a Macrobius Editoribus observatum. An vero is Q. Aurel. Symmachus pater, an Q. Flav. Memm. Symmachus filius, incertum. Chronologia certe neutri repugnat. Sequitur illico: *De uerborum graeci et latini (sermonis) differentiis uel societatibus. Prima utriusque uerbi societas est in hoc &c.* Extat Opus ipsum cum in Opp. Macrobius, Lugd. Bat. 1628. p. 556. 8. tum apud Putsch. col. 2727. Nostris vero Excerptis continuo adhaerent alia e L. I. in Somnium Scip. de Somniis, ut edit. cit. p. 8. et alia de Hippocrate p. 29. Atque in his definit optimae frugis Codex, cuius variam lectio- nem, qui minutius persequi voluerit,

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 16

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

647

C O D I C E S

648

uerit, vividos oculos et non vulgarem veteris scripturae usum adferat, necesse est.

CCCXI.

R. 2006

Codex membraneus lat. Sec. XIV. Folior. 163. f. luculente et pulcre scriptus, rubricis distinctus, quondam fratrum Cartusiensium prope pragam, et dein Jo. Cantoris Wratislauien. Cancellarij Archiep. Decani sancti Apollinaris Pragen. duo continent Opera. I. Incipit Jeronimianum compositum per iohannem andree de bononia sumnum decretorum doctorem ad honorem beati ieronimi egregii doctoris ecclesie. Praefatur, nescio quis, hoc modo: *Jeronimianum hoc opus per iohannem andree urgente deuocione compositum in partes rite diuiditur — Ipsius vero partes sunt Quatuor — Primo autem ponit auctor sui admiracionem querulosam (non satis videlicet Hieronymum coli in Italia) Secundo ponit beati ieronimi legendam et miracula — Tercio per sanctorum et doctorum auctoritates Jeronimum gloriosum extollit — Quarto — ipsius scripta et canones transsumptos ex illis nominatim (excerendo nempe) exprimit &c. Enigitur Operis methodum, quod congesit supra dictus Sec. XIV. clarissimus Jur. Can. Doctor, idemque D. Hieronymo addictissimus. Editionem ejus, teste Mazzuchello Vol. I. P. 2. p. 700. factam a. 1482. f. l. f. rarissimam esse oportet, quod nunquam vidi. Codici-*

ces plures mss. eodem loco referuntur. Initium est: *Jeronimum iugiter allegamus. sed modice ueneramur. ammiror in hoc ytaliam defecisse. In qua sub omnium conditorum nominibus ecclesie pullulant. Et ultra V. lustra perquirens scire non potui. Jeronimum ibi extra originis sue locum habuisse vel unicam, citus (praeter) troyam, de qua in buius partis talo dicetur. Nouissime tamen percepi, fore duas in tuscia et ducatu, de quibus in eiusdem partis calce submittantur &c.* Cum prolixo loco Alani de Planu Naturae Opus concluditur.

II. fol. 105. Alterum Opus hunc titulum praefert: *Incipit cronica fratris martini de ordine predicatorum penitentiarij domini papae et capelani de quatuor regnis majoribus et de summis pontificibus et romanorum Imperatoribus ex diuersis gestis ipsorum edita et composta. Extat celebre hoc Chronicum Martini Strepi loco natali Oppaviensis Silesii, dicti Poloni, quod tunc Conventus Ord. Praed. Bohemici ad Poloniae Provinciam pertinerent, multis in Bibliothecis ms. et saepius typis editum, sed communi Chronicorum fato paucim intercalatum, breviatum, productum. Videndi de eo omnium instar Quetifi et Echardi Scriptores O. P. T. I. p. 361. ad quos διαγνωστην meam exigam. Initium est: Quoniam scire opera (tempora) summorum pontificum romanorum &c. Codex est ex deductis ad Johannem XXI. ut hic dicitur, et pro*